

KRAJOWY OSRODEK BADAN
I DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW
W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

WOJEWÓDZKI
URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW
z siedzibą w Przemyśle
ul. Jagiellońska 29
tel./fax 878-61-78 lub 878-69-44
87-200 PRZEMISŁ
tel. 87-200-175

A B C D E F G H I J K L L M N O P R S T U V W X Y Z NR

4465

1. Obiekt 80412

**DZWONNICA CERKIEWNA (DAWNA CERKIEW BRAMNA P.W. PODWYŻSZENIA
KRZYŻA ŚWIĘTEGO)**

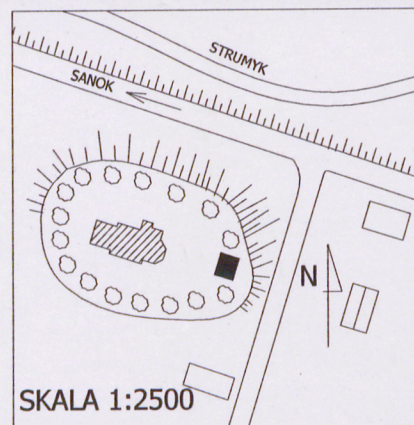
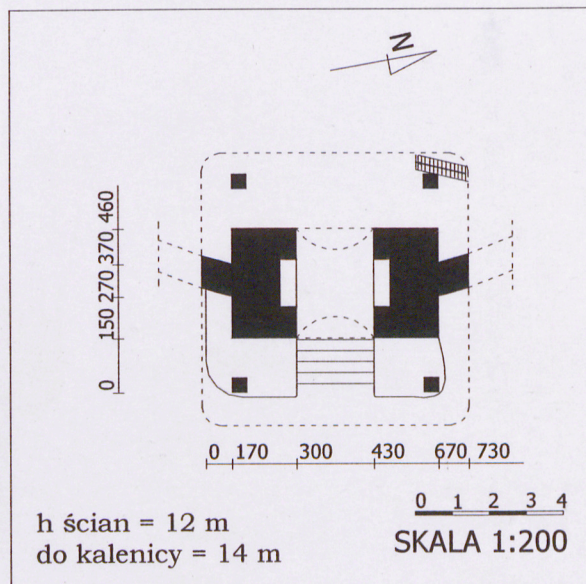
2. Czas powstania

XVII/XIX w.

3. Miejscowość

DOBRA SZLACHECKA

11. Zdjęcia rzut przekrój sytuacja orientacja

4. Adres

Dobra Szlachcka

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo podkarpackie

pow. sanocki
gmina Sanok

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1.VI.1975 r.

województwo rzeszowskie

powiat Sanok

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzymskokatolicka w Mrzygłodzie
38-503 Mrzygłód

9. Użytkownik i jego adres

j. w.

10. Rejestr zabytków

Nr A - 113

data 23. 08. 1968 r.

Obecna dzwonnica bramna przy cerkwi w Dobrej wzniesiona została zapewne w I poł. XVII wieku, jako cerkiew bramna p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego. Była drugą cerkwią w zespole cerkiewnym w Dobrej i jako wyposażona w ikonostas umożliwia odprawianie drugiej eucharystii w tym samym dniu (do synodu zamojskiego w 1720 roku dopuszczano odprawianie wyłącznie jednej eucharystii przy jednym ikonostasie dziennie). W XIX wieku usunięte zostały podwaliny słupowo-ramowej konstrukcji wieży, dwie górne kondygnacje mieszczące kaplicę oraz izbicę mieszczącą dzwony bezpośrednio na kamiennym murze z przelotową bramą na osi. Stworzono w ten sposób unikatowy obiekt, nie mający odpowiednika w obecnych granicach Polski. W tym też czasie budowla utraciła swój pierwotny, cerkiewny charakter pozostając cerkiewną dzwonnica z kaplicą. Utraciła także wezwanie, które przeniesiono na główną cerkiew, dotychczas p.w. św. Mikołaja. Użytkowana przez społeczność greckokatolicką do 1946 roku, później przejęta przez parafię rzymskokatolicką w Mrzygłodzie.

Dzwonnica położona jest w obwodzie ogrodzenia placu cerkiewnego, na osi cerkwi od strony wsch. Od strony zewnętrznej poprzedzona kamiennymi schodami osadzonymi na skłonie łagodnie opadającej skarpy.

Materiał i konstrukcja – dzwonnica drewniana konstrukcji mieszanej, trójkondygnacyjna, na wysokim cokole z dzikiego kamienia na zaprawie wapiennej, potynkowanym, z przelotową bramą na osi, o otworach zamkniętych odcinkowo, przesklepiona kolebkowo. Środkowa kondygnacja mieszcząca dwudzielną kaplicę (dawną cerkiew) konstrukcji zrębowej, nakrytą zrębową kopułą czteropolową ze złomem i stężeniem krzyżowym, ponad którym deskowy strop. Sanktuarium węższe i niższe od nawy, prostokątne, przekryte pozorną kolebką. Kaplica obudowana wysuniętym gankiem konstrukcji słupowej, oszalowanym pionowo deskami z listwowaniem, wspartym na czworobocznych słupach z zastrzałami. Górna kondygnacja konstrukcji słupowo-ramowej, z lekko nadwieszoną izbicą szalowaną pionowo deskami z listwowaniem, przepruta niewielkimi trójkątnymi okienkami, nakryta dachem namiotowym pobitym gontami, zwieńczonym glinianą, wypalaną banią garncarskiej roboty, na której osadzony kowalski krzyż. Zewnątrz kondygnacje środkowa i górna oddzielone daszkiem pulpitem z facjatką od frontu, pobitym gontami. Podłogi deskowe. W kaplicy, w pn. ścianie nawy ościeżnicowe podwójne okno; we wsch. ścianie sanktuarium ościeżnicowe, prostokątne okno; w zach. ścianie nawy ościeżnicowy portal.

Rzut i bryła – dzwonnica na rzucie zbliżonym do kwadratu, trójkondygnacyjna, o ścianach pionowych, lekko zwężających się ku górze. Zwieńczona dachem namiotowym, czterospadowym z nieznacznym okapem. Środkowa kondygnacja znacznie szersza od górnej oddzielona od niej pulpitem z daszkiem, z nieznacznym okapem i z facjatką od frontu. Dolna kondygnacja od frontu poprzedzona kamiennymi, potynkowanymi schodami, dostosowanymi do konfiguracji terenu.

Elewacje – poszyte deskowym szalunkiem w układzie pionowym, bez detali architektonicznych.

Wyposażenie – dwa spiżowe dzwony: z herbem Leliwa i datą 1627 oraz nowszy z 1924 r.

Instalacje – brak.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 216 m ³	ok. 18 m ²	sakralne	sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Dzwonnica po raz ostatni remontowana w 2005 roku. W trakcie prowadzonych prac wymieniono m.in. pokrycie gontowe dachów oraz oczyszczono i zaimpregnowano szalunek ścian.		Obecny stan dzwonnicy określić można jako bardzo dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Należy rozważyć wprowadzenie przeciwpożarowego systemu alarmowego.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

- Rocznik Archidiecezji Przemyskiej 1997. Album, Przemysł 1997, s. 445;
- Katalog zabytków sztuki w Polsce (seria nowa), t. I, woj. krośnieńskie, z. 2. Lesko, Sanok, Ustrzyki Dolne i okolice, opr. E. Śnieżyńska - Stolorowa i F. Stolor, 1982, s.15-16.
- R. Brykowski, Drewniana architektura cerkiewna na koronnych ziemiach Rzeczypospolitej, Warszawa 1995.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst mgr inż. Andrzej Sowa październik 2007 r. *A. Sowa*
Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr inż. Andrzej Sowa październik 2007 r. *A. Sowa*
Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr inż. Andrzej Sowa październik 2007 r. *A. Sowa*
Imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów u autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

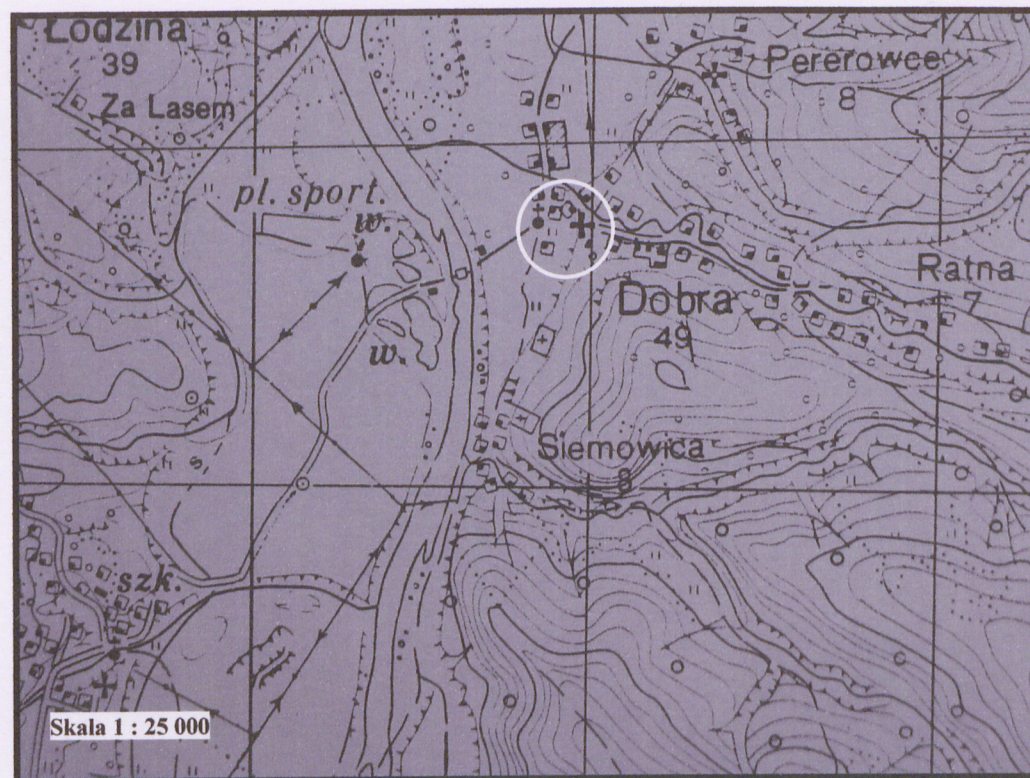
26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2 wkładki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
DOBRA SZLACHECKA	DZWONNICA CERKIEWNA (DAWNA CERKIEW BRAMNA)	Plan sytuacyjny i 7 zdjęć: 1. Widok ogólny dzwonnicy.; 2. Widok od pd.-zach.; 3. Widok od pn-wsch.; 4. Elewacja wsch.; 5. Widok dolnej kondygnacji od strony zew.; 6. Widok sklepienia kolebkowego w kier. zew.;

7. Widok wnętrza kaplicy w kierunku wejścia.

Wkładkę założył: mgr inż. Andrzej Sowa październik 2007 r. *A. Sowa*
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: u autora

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkladki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
DOBRA SZLACHECKA	DZWONNICA CERKIEWNA (DAWNA CERKIEW BRAMNA)	6 zdjęć: 1,2,3. Widok wnętrza dawnej kaplicy;. 4. Widok dzwonów spiżowych;. 5. Widok konstrukcji wew. Dzwonnicy;. 6. Widok podparcia czworobocznego słupa z zastrzałami.

Wkładkę założył: mgr inż. Andrzej Sowa październik 2007 r. A. SOWA
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: u autora

4

5

6

